

Občanskoprávní odpovědnost ve zdravotnictví

Ondřej Pavelek

Ondrej.pavelek@law.muni.cz

Ochrana osobnosti v o. z.

- Které statky chrání o. z.?
- Jaké jsou důvody vylučující protiprávnost uplatnitelné při poskytování zdravotní péče?
- Jaké jsou nároky v případě zásahu do osobnostních práv člověka?
- Které soudy jsou věcně příslušné k rozhodování sporů z ochrany osobnosti?

Různorodá praxe soudů nižších stupňů u NÚ

- OS Semily sp. zn. 2 T 92/2015: 20.000 Kč za vloupání do bytu
- X
- OS Mělník, sp. zn. 3 T 3/2015: 5.000 Kč vyhrožování zabitím, střílení u hlavy, polití benzínem

Příklad č. 1

V prosinci 2016 se v nemocnici Třebíč narodily dvě holčičky. Honzovi a Petře se narodila dcera Simonka (3,30 Kg). Davidovi a Katce se narodila dcera Alžbětka (2,5 kg). V době, kdy byly děti svěřeny do péče zdravotní sestry (zaměstnankyně nemocnice), došlo k jejich záměně. Honzovi se zdálo, že jejich dcera vážila více, ale zdravotní sestra vysvětlila, že se při vážení stala chyba, neboť nefungovaly počítače; této odpovědi uvěřil a nepožadoval ujištění od lékařů. Na počátku roku 2017 pojali rodiče Honza a Petra podezření, že dcera není jejich – holčička jim nebyla podobná. V březnu 2017 proto podstoupili test DNA a zjistilo se, že nejsou biologickými rodiči. Následně bylo zjištěno, že došlo k záměně.

a) Která a čí osobnostní práva byla zasažena?

b) Nemocnice namítala spoluodpovědnost rodičů. Je tato námitka opodstatněná?

c) Jaká by mohla být výše náhrady?

Aktuální otázky NÚ na zdraví a při usmrcení

1. § § 2957, 2958, 2959 o. z. a § 1325 ABGB
2. Aktuální judikatura -> nová koncepce v praxi
3. Srovnání se zahraničím
4. Hierarchie hodnot - diskuse

Hlavní zásady

- § 13 o. z. legitimní očekáván
- Volné soudcovské uvážení
- Nemožnost exaktního vymezení?

Příklad č. 2: Náhrada újmy na zdraví

- a) Charakterizujte jednotlivé nároky, které kluci jako poškození mají.
- b) V jaké výši budou jednotlivé nároky? Z čeho vycházíte?
- c) Která kritéria byste zohlednili při stanovení výše náhrady nemajetkové újmy na zdraví?

Příklad č. 2: Náhrada újmy na zdraví

- Metodika k odškodňování nemajetkové újmy na zdraví:

http://nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Metodikak%3F29580.z.?Open&area=Rozhodovac%C3%AD%20%C4%8Dinnost&grp=Metodika%20k%20%C2%A7%202958%200.z.&lng=

Příklad č. 3: Napadení lékařky v psychiatrické nemocnici

Linda je zaměstnaná jako lékařka v Psychiatrické nemocnici Černovice v Brně na oddělení toxikologických závislostí. V průběhu noční služby jí na oddělení (tzv. záchytku) policie dovezla opilého studenta Petra. Jakmile policie odjela, začal Petr Lindě nadávat a poté ji i fyzicky napadl. Během potyčky jí vyrazil tři zuby.

a) Jaké nároky má Linda z titulu bolestného a náhrady za ZSU?

b) Kdo bude v případném sporu aktivně legitimován?

c) V jaké výši a podle čeho bude stanovena náhrada?

Příklad č. 3: Napadení lékařky v psychiatrické nemocnici

271c zákoníku práce

Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění

- (1) Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění se poskytuje zaměstnanci jednorázově, a to nejméně ve výši podle právního předpisu vydaného k provedení odstavce 2.
- (2) Vláda stanoví nařízením výši náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění odpovídající vzniklé újmě, způsob určování výše náhrady v jednotlivých případech a postupy při vydávání lékařského posudku včetně jeho náležitostí ve vztahu k posuzované činnosti.

Příklad č. 3: Napadení lékařky v psychiatrické nemocnici

§ 2958 o. z.	Metodika	Nařízení vlády 224/2016 Sb.
X	Hodnota bodu dle průměrné mzdy: cca 250 Kč	§ 3 odst. 1: 250,- Kč
X	Položka S25: Ztráta zubu = 20 bodů	Položka 3.14, 3.15, 3.16 -> 20, 15, 10 bodů

Příklad č. 4: Nepovedená operace krčních mandlí

Tříletý Matěj podstoupil operaci krčních mandlí. Po operaci nastaly u chlapce pooperační komplikace (krvácení z úst), které vyústili ve vážné poškození mozku. Nemocnice se dopustila několika závažných chyb, např. chlapec nebyl umístěn na jednotku intenzivní péče, ale na běžný pokoj, který nebyl vybaven nouzovou signalizací, resuscitace chlapce proběhla velmi pomalu, neboť ošetřující lékařka si krvácení všimla pozdě a navíc neměla dostatečné vybavení. Matěj je nyní ve vegetativním stádiu a potřebuje neustálou péči třetí osoby, resp. rodičů.

a) Jaká výše náhrady je adekvátní?

b) Mohou odškodnění žádat také rodiče?

ovedená operace

Příklad č. 7: zubař

Veronika měla problémy se zuby. Vzhledem k tomu, že postup svého zubaře MUDr. Zlého považovala za podviný, obrátila se na zubaře MDDr. Hodného a ten jí řekl, že má spoustu kazů a že MUDr. Zlý péči pravděpodobně zanedbal. Naštvala se a rozhodla se, že bude MUDr. Zlého žalovat za způsobnou újmu. Požádala jej proto, aby jí vydal její zdravotnickou dokumentaci, včetně rentgenů zubů; ten to však odmítl. Podanou žalobu soud prvního stupně zamítl s tím, že Veronika neprokázala, že by zubař Zlý postupoval non lege artis. **Posudte postup MUDr. Zlého i soudu prvního stupně.**

Příklad č. 5: Nepovedená operace srdce

Jana (75 let) šla na operaci srdce do FN Brno, neboť měla dlouhodobé zdravotní problémy a lékaři jí operaci doporučili. Operace se ovšem nezdařila, neboť operující lékař nepostupoval lege artis, a Jana zemřela. Její manžel (75 let), dcery (50 a 30 let) a jejich dvě vnučky - Lenka (25 let) a Zuzana (2 měsíce) žádají odškodnění.

- a) Posudte nároky všech příbuzných.**
- b) Mohla by odškodnění žádat také Janina celoživotní kamarádka?**
- c) Jaká bude výše náhrady?**

Příklad č. 5: Nepovedená operace srdce

§444 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

Za škodu usmrcením náleží pozůstalým jednorázové odškodnění, a to

- a) manželovi nebo manželce 240 000 Kč,
- b) každému dítěti 240 000 Kč,
- c) každému rodiči 240 000 Kč,
- d) každému rodiči při ztrátě dosud nenarozeného počatého dítěte 85 000 Kč,
- e) každému sourozenci zesnulého 175 000 Kč,
- f) každé další blízké osobě žijící ve společné domácnosti s usmrceným v době vzniku události, která byla příčinou škody na zdraví s následkem jeho smrti, 240 000 Kč.

X § 2959 o.z.(!)

Nejvyšší soud

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015:
- *...se jeví jako ospravedlnitelné, aby se stanovení výše náhrady odvíjelo v základním rozpětí **mezi 240 až 500 tis. Kč**, a to pro skupinu citově nejbližších spjatých osob, jakými jsou rodiče, děti a manželé.*

Kritika

Např. MS v Praze, sp. zn. 63 Tm 8/2015:

Předchozí úprava odškodňovala život velmi nízko.

500.000 Kč je částka minimální.

Výše odškodnění mimo o. z.

- Obč. zák. 1964: § 444 odst. 3 paušální výši náhrady 240.000 Kč, resp. 175.000 Kč.
- Zákoník práce: 240.000 Kč
- Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: 200.000 resp. 100.000 Kč
- Zákon o vojácích: 240.000 Kč.

- § 2959 o. z. – zásady slušnosti
- NS: 240 – 500 tis. X kritika
- -> A následuje praxe soudů nižších stupňů...

Soudy nižších stupňů – vysoké odškodnění

- OS Ústí nad Labem, sp. zn. 5 T 228/2013 z 6. 8. 2014:
- Usmrcení dítěte (11 let), pachatel intoxikovaný řidič, neposkytl první pomoc, neprojevil žádnou lítost.
- Odškodnění: 3.000.000 Kč

Nejvyšší odškodnění

■ KS Plzeň, sp. zn. 9 To 160/2015:

Smrt mladého člověka, ženy, která měla před sebou jeden z nejtěžších, nejsložitějších a také nejhezčích úkolů v životě – vychovat řádně své nezletilé dítě. Není sporu o tom, že shora uvedení poškození budou ty osoby, které musí v dané situaci být nápomocny a to i finančně nezletilé a to až do doby dokud se dcera zemřelé nebude schopna sama živit.

Bratr: 1.000.000 Kč

Matka: 2.000.000 Kč

Dcera: 4.500.000 Kč -> dosud nejvyšší známá částka

1. Inspirace obč. zák.

- OS Ústí nad Orlicí, sp. zn. 3 T 226/2014:

Částky uvedené v § 444 odst. 3 obč. zák. jsou nyní minimálními částkami.

- OS Trutnov, sp. zn. 3 T 159/2014:

Přiznal dvojnásobek částek dle § 444 odst. 3 obč. zák. – 480.000 Kč pozůstalému manželovi.

Náhrada za usmrcení nenarozeného dítěte

- **KS v Plzni, sp. zn. 9 To 136/2016:**

Matka byla poškozena jako spolujezdkyně při autonehodě. Usmrcení dítěte (plodu) v 19. týdnu těhotenství.

Matka: 240.000 Kč (obč. zák. 85.000 Kč) –
intenzivnější vztah

Otec: 220.000 Kč

2. Nesprávná inspirace Metodikou

- **OS Benešov, sp. zn. 10 T 117/2015:** přiznal 10.500.000 Kč
- Metodika se nevztahuje na § 2959 o. z. -> např. **OS v Přerově, sp. zn. 1 T 5/2014**

3. Modifikace Metodiky

- OS Karviná, sp. zn. 102 T 217/2015:

Metodika navýšila bodové ohodnocení asi o 110%, takže i částky dle § 444 odst. 3 obč. zák. se takto navýší.

Manželka: 700.000 Kč

Dcera: 600.000 Kč

Sestra: 360.000 Kč

Modifikace Metodiky

- **KS Ostrava, sp. zn. 6 To 370/2014**

Výchozí částka – průměrná mzda 25.000 Kč

Manželé, rodiče a děti: $20 \times 25.000 = 500.000$ Kč

Ostatní: 14 x

Příklad č. 7.

Matka byla poškozena jako spolujezdkyně při autonehodě a následkem toho došlo k usmrcení dítěte (plodu) v 19. týdnu těhotenství.

Posudte.

Náhrada za usmrcení nenarozeného dítěte

- **KS v Plzni, sp. zn. 9 To 136/2016:**

Matka: 240.000 Kč (obč. zák. 85.000 Kč) –
intenzivnější vztah

Otec: 220.000 Kč

Příklad č. 9: očkování

Anička se narodila dne 13. 2. 2016 v porodnici U Milosrdných bratří v Brně a čtvrtý den po porodu se zde podrobila vakcinaci proti tuberkulóze (TBC). Od prosince 2016 začala trpět střevními potížemi, průjmy a zvracením. Později v únoru a březnu 2017 byla kvůli bolestem pravé nohy hospitalizována ve Fakultní nemocnici v Brně, kde bylo zjištěno, že v důsledku vakcinace, jakkoli provedené ve sterilním prostředí postupem lege artis, způsobila rezistentní bakterie *Mycobacterium Bovis* zánět v kyčelním kloubu s prognózou postupného rozšíření do celého těla. Bylo prokázáno, že mezi očkováním žalobkyně vakcinační látkou BCG č. 8028A a bakteriální nákazou je příčinná souvislost. Anička bude mít trvalé zdravotní následky.

Bude případná žaloba Aničky proti nemocnici úspěšná?

Dotazy?

Děkuji za pozornost 😊